

ALAPMŰ BUDAPESTRŐL

Török András

Nincs érdekesebb téma, mint Budapest, nincs nehezebb olvasóközönység, mint a gyerekek. Ez a friss, okos, csinos és testes, szerethető könyv talán minden eddigi próbálkozásnál sikeresebben oldja meg a majd' lehetetlen feladatot: érdeklődést és szeretetet ébreszt a város iránt hattól tizennégy éves korig. De a serdültebb ifjúság is haszonnal forgathatja a fotós, rajzos, térképes bédekkert. (Na tessék, e recenzió is belecsúszott a „haszonnal forgathatja” típusú papírízű kifejezésekbe – a tárgyalt könyvben nem találtam ilyet, bárhogy is kerestem).

Jól emlékszem mennyire szerettem hat-hét évesen azokat a könyveket, amelyekben gyorsan haladhattam, azaz kevés volt egy-egy oldalon, és különösen kedveltem azokat az olvasmányokat, amelyekkel villogni tudtam a felnőttek előtt. A legédesebb az olyasmi volt, amivel elkápráztathattam a szüleimet: „Nahát, kisfiám, ezt honnét tudod?!”

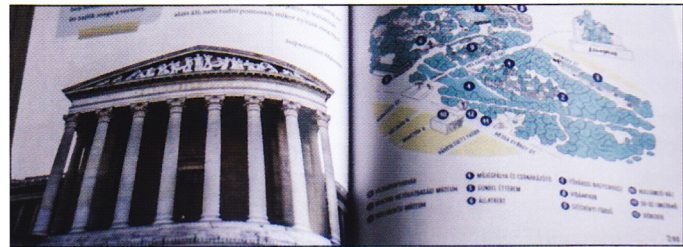
Ez a könyv egyfolytában épít erre a két közismert titokra. A szövegek rövidiek, informatívak és abszolút gyűgögs-mentesek. Az elsőkönyves szerző, aki saját gyerekeinek kezdett mesélni Budapestről, vagy ösztönösen jó ismeretterjesztő, vagy nagyon jó szerkesztői voltak (Merényi Hajnalka és Györke Mária). Lehet mind a kettő igaz.

A mesélő Budapest az egyéni eligazodást, a személyes felfedezést segíti minden lehetséges eszközzel, de nehogy azt higgyük, hogy mindösszesen csak afféle „okostojás-keltető” könyvvel van dolgunk (az érett Horthy-korszak és a késői szocializmus gyakori műfaja volt

ez). Egyszerűen rabul ejt, azt is, aki jól ismeri a témát, mert nagy dolog kevés szóval sokat és mégis igazat mondani.

Lopva tanítja az általános műveltség alapelemeire az olvasót. Például semmiképpen nem tartozik egy ilyen műfajú munka szokásos alapfeladatai közé a négy, Budapesten legelterjedtebb keresztény felekezet hitelveinek részletes, táblázatba foglalt elmagyarázása, vagy annak ismertetése, hogy mit jelentenek a házak falára erősített rejtélyes közmű-táblák, az árvízvédelmi fokozatok magyarázata. Nagy erénye továbbá, hogy a tudnivalókat nem csak a távoli múltra korlátozza. Megemlíti a Kiskörút „K-kő” borítását, vagy amikor Aquincum rajzos térképét közli, akkor a két amphiteatrum mellett van mersze az ország leghosszabb, a Szőlő utcában található lakótelepi monstremat is megmutatni. Ez a könyv őszinte. Nem csak a szépet és a jót ismerteti, hanem minden olyat, ami figyelemreméltó, lett légyen akár rettenetes is. Így tesz az enyhén szólva változatos magyar múlttal is: őszintén beszél (kevés szóval, de az említésnél jóval bővebben) Trianonról, a Vészkorszakról a kommunista időszakról. Hangja mindvégig elfogulatlan, egyenes, mintha minden budapesti szülő és nagyszülő hangjából átlagot vont volna, és hozzáadott volna három csipet lelkesedést.

Az ilyen művek alfája és ómegája a jó szerkezet és a magával ragadó illusztráció. Ennek igencsak végiggondolt a struktúrája – mégis spontánnak hat. Keretes szerkezetű: az első részben általános fejezetek a történelemről, aztán Budapestről általában (legek, a zászló, a címer, utcanevek, felekezetek, stb.) Ezt követik a sétafejezetek: Buda, Pest, Margitsziget, Óbuda, a Duna, Budapest hídjai, Budapest fürdői és gyógyvizei. Majd ezután jön az ilyen könyveknél merőben szokatlan, de nagyon is üdvözlendő lexikon-szekció: Ki kicsoda? Fogalomtár, Tárgymutató, Térképek jegyzéke.

A szerkezet erénye a szándékolt mozaikosság. Az összesen 26 rajzolt térkép erős karaktert ad vizuális megjelenésének. Van ezen kívül néhány „keretes szöveg” altípus. „Tudod-e?”, „Érdeklőség”, „Itt történt”, „Tervek a jövőre”. Ezek gyakran a jól ismert irodai sárga cetliken jelennek meg, mintegy mellékesen. Nem kis feladat lehetett a tördelés, de érdemes volt vele bajlódni.

A recenzens először nem értette, hogyan tudott egyáltalán megjeleni egy ilyen nagy költségű kiadvány, hiszen a szerzőn kívül ki kellett fizetni a fotográfust, a grafikusot, a két lektort, a jó minőségű papírt, a színes nyomtatást, a rezsit. Hogyhogy nem tízezer forintba kerül? Ez köszönhető a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának, és még valami másnak. A végtelenül hasznos és eredeti Könyvmecénás programnak, e kiadvány esetében Bakó Emmától dr. Rozsnyai Erzsébetig tartó csaknem kétszáz támogatónak. Igazán remek cél elérését segítették (www.konyvmecenas.hu).

A Mesélő Budapest szép és találó mottóval kezdődik: „Meg kell tanulnunk vágyakozni az után, ami a miénk” (Simone Weil). Ehhez csak annyit tennénk hozzá: a lehető legfiatalabban. ●

Tittel Kinga: *Mesélő Budapest. Kecskés Judit rajzaival. Fotók Bouandel Doraya, könyvterv Kapitány Eszter, lektorok Csontó Sándor és Lőrinc László, Kolibri kiadó, 302 oldal, ára 4999,-Ft*